

2023. aasta Tallinna V klasside õpilaste õpioskuste võistluse koolivooru vastused

KÜSIMUS 1.

9 punkti

1. Koolimaja siseruumidest on tehtud 4 fotot. (2 p)
2. Piltidest on tehtud fotokollaaž. (1 p)
3. Fotokollaaž on lisatud oma kooli Padletile. (1 p)
 - a. Pealkirjaks on oma rühma nimi.(2 p)
 - b. Tekstina on lisatud oma rühmaliikmete eesnimed ning ÜKS kooli kõige paremini iseloomustav lause, **mis on seotud teie kollaažiks valitud piltidega.** (3 p)
Kooli Padleti aadress on lisatud!

KÜSIMUS 2.

4 punkti

2.1. Kus see töötuba läbi viidi ja mida seal töötoas tutvustati? (2 p)

Töötuba viidi läbi Kännukuke raamatukogus (1p)

Tutvustati võrsete kasvamist. (1p)

2.2. Millega tegeleb Urban Farm? (1 p)

Urban Farm on keskkonnasõbralik ja kontrollitud kliimaga linnafarm, kelle kireks on kaunite ning elujõudu täis taimede kasvatamine ja ideaalkasvu tingimuste loomine ka talvisel ajal.

Allikas: <https://www.facebook.com/LINNAFARM/>

KÜSIMUS 3

13 punkti

3.1. Mida tähendavad järgmised loodusega seotud fraseologismid? roheline kuld - **mets puitmaterjalina**

- hunt lambanahas - **kurje kavatsusi malbusega varjav inimene, teeskleja**
- rasvaants - **tihane**
- vana kala - **kogenud, kogemustega inimene**
- kaevuhõbe - **vesi**
- kiviõrb - **linn**
- puude tagant metsa nägema - **midagi olulist tabama**
- valge vares - **teistest täiesti erinev inimene, erandlik nähtus**
- kollanokk - **kogenematu, kogemusteta inimene**
- maa sool - **kõige tähtsam, kõige vajalikum inimene**

Iga õige vastus annab 1 p.

Allikas: ÕS, Fraseoloogiasõnaraamat

3.2. Leia loetelust kaks fraseologismi, mis on antonüümid.
vana kala - kollanokk (2 p)

KÜSIMUS 4.

5 punkti

4.1. Millal ja mitmendat korda toimub World Clean Up Day 2023.aastal. (2 p)

World Clean Up Day toimus **17. septembril (1p)**

World Clean Up Day toimus **viendat korda (1p)**

4.2. Milline ühing seda korraldab ja kus asub selle peakontor? (2 p)

Maailmakoristust korraldab mittetulundusühing **Let's Do It World (1p)**

Peakorter asub **Eestis. (1p)**

Allikas: Õige allikas annab 1p

KÜSIMUS 5.

2 punkti

Mis on projekti „Rohejalg“ eesmärgiks? (1p)

Koondada enda alla tegevusi, mille eesmärgiks on **parandada rohealade kvaliteeti, tuua uut haljastust ja parandada ruumilist kvaliteeti** tiheda kasutusega kohtades, **toetada linnasiseste rohevõrgustike kujunemist ning katsetada uudseid linnaruumilisi lahendusi** nii ruumikorralduse muutumise kui prototüüpide näol.

Allikas: Õige allikas annab 1p

KÜSIMUS 6.

17 punkti

6.1. Palun pange kirja, millist kuut linnaosa vääl läbib? (3p)

Põhja-Tallinn, Kesklinn, Kristiine, Mustamäe, Haabersti ja Nõmme.

Iga õige linnaosa eest a`0,5 punkti,

6.2. Milliste tänavatega alljärgnevast loetelust putukavääl löikub? Tõmmake neile joon alla. (2p)

Sõle, Kopli, Järvevana tee, Paldiski mnt, Liivalaia, Akadeemia tee, Vaablase, Veskimetsa

Iga õige tänava eest a`1 punkt,

kokku 4 punkti

6.3. Väila pikkus on 13 km. Kui inimene liigub kiirusega 5km/h, siis mitu tundi võtab tal aega väila läbimine? Tooge välja ka lahendus. (3p)

Andmed: (1p)

Lahendus: (1p)

$$s= 13\text{km}$$

$$v=s/t$$

$$t=s/v$$

$$v= 5\text{km/h}$$

$$t=13/5=2,6 \text{ h}$$

Vastus: Inimene läbib väila 2,6 tundi. (1p)

6.4. Kimalane aga lendab kiirusega 3m/s. Kui pika vahemaa läbib ta 2 minutiga? Tooge välja ka lahendus.(3p)

Andmed: (1p)

Lahendus: (1p)

$$v= 3\text{m/s}$$

$$v=s/t$$

$$s=v*t$$

$$t= 2 \text{ min} = 2*60= 120 \text{ s}$$

$$s=3 *120 =360\text{m}$$

Vastus mesilane läbib 360m (1p)

6.5. Kirjutage järgnev tekst ümber nii, et kõik tekstis olevad arvud oleks araabia ja rooma numbritega. (5p)

Rattaga saab veereda Balti jaamast Merimetsa või Stroomi randa vaid 10 minuti ja 40 sekundiga, rattatee pikkus on umbes 3 kilomeetrit. Trammiliini peatuste teenindusraadiuses (330 meetrit) elab ligikaudu 10 000 elanikku. Neist suurem osa kasutab liikumiseks trammi number 1 ja 2. Putukaväilale on oodatud liikuma nii 85- kui ka 3-aastane.

Putukaväila ehitust alustati 2019. aastal ja püütakse lõpetada 12 aasta jooksul.

Kui kõik on õiged numbrid, saab 2,5p. Iga viga võtab maha 0,25 p.

Rattaga saab veereda Balti jaamast Merimetsa või Stroomi randa vaid X minuti ja XL sekundiga, rattatee pikkus on umbes III kilomeetrit. Trammiliini peatuste teenindusraadiuses (CCCXXX meetrit) elab ligikaudu X elanikku. Neist suurem osa kasutab liikumiseks trammi number I ja II. Putukaväilale on oodatud liikuma nii LXXXV kui ka III aastane.

Putukaväila ehitust alustati MMXIX aastal ja püütakse lõpetada XII aasta jooksul.

Kui kõik on õiged numbrid, saab 2,5p. Iga viga võtab maha 0,25 p.

Kuna Rooma numbrid näitavad järgarve, siis tegelikult keeleliselt saaks tekstis asendada ainult aasta MMXIX. Aga kuna ülesande mõte on eelkõige numbrite tundmine, siis loeme õigeks ka kõik muud asendused.

Allikas: Õige allikas annab 1p

KÜSIMUS 7.

5 punkti

Maidu tahtis aeda meisterdada uhke lillepeenra, mis oleks heptagooni kujuline. Peenra soovis ta ääristada lakitud laudadega. Arvuta, mitu meetrit laudu läheb vaja peenra ääristamiseks, kui heptagooni üks külg on 1 m ja 20 cm. Mitu lauajuppi tuleb Maidul ehituspoest osta, kui ühe lauajupi pikkus on 1 m 50 cm (lubatud on laua jätkamine ühel küljel)?

Lahendus: külje pikku a:

$$a = 1\text{ m } 20\text{ cm} = 100\text{ cm} + 20\text{ cm} = 120\text{ cm} = \mathbf{1,2\text{ m}}$$

laua pikku l:

$$l = 1\text{ m } 50\text{ cm} = 100\text{ cm} + 50\text{ cm} = 150\text{ cm} = \mathbf{1,5\text{ m}}$$

Teisendamine kokku 1p

Heptagooni ümbermõõt on $P = n \cdot a$, kus n on külgede arv

$$P = 7 \cdot a = 7 \cdot 120 = 840 \text{ (cm)} = \mathbf{8,4\text{ m}} \quad \mathbf{(1p)}$$

Mitu lauajuppi läheb vaja?

$$8,4\text{ m} : 1,5\text{ m} = 84 : 15 = 5,6\text{ m}$$

Vaja on 5,6 lauajuppi, seega peab Mait ostma **6 lauajuppi.** **(1p)**

Millise eestipärase nimetusega tasandiline kujund sobib selle peenra mudeliks?

Korrapärane seitsenurk **(1p)**

Allikas: Õige allikas 1p

KÜSIMUS 8.

7 punkti

8.1 emamesilane 1 (0,5p)
isamesilast ehk leske 500 (0,5p)
töomesilast 60 000 (0,5p)

8.2. a. nad tolmeldavad taimi (1p)
b. mesilased on toiduks loomadele (1p)

8.3. Kask, võilill, vaher, kuusk, kõrrelised, õunapuu (1,5p)

8.4. Tuleb jääda rahulikuks. Ei tohi hakata kätega vehkima ja minna rahulikult eemale. (1p)

Allikas: (1p)

PPA mummud - linnamesinduse projekt Tallinnas

<https://www.politsei.ee/et/ppamummud>

Putukaväil, linnamesindus <https://www.putukavail.ee/linnamesindus>

KÜSIMUS 9.

8 punkti

9.1. Mida tähendab pealkirjas 2.0?

Täiustatud, parandatud versioon (2 p)

9.2. Nimeta kolm uut moodsat leiutist, mis aitavad prügi taaskasutada. (3 p)

- robotid
- isejuhtivad prügiautod
- maa-alused torusüsteemid

9.3. Mitu protsenti prügi keskmine Euroopa kodanik 2018. aastal ära viskas?

62% (1 p)

9.4. Leia neli metafoorset, kujundlikku sünonüümi sõnale elutee. (2 p)

Nt elukäik, elurada, eluvanker, elulõng, elulaev, eluratas, elukangas

KÜSIMUS 10.

3 punkti

Eesmärgiks on puhasta seadmed üleliigsest ja viia vanad taaskasutusse, eestvedajaks Telia.

Allikas: (1p)

KÜSIMUS 11.

5 punkti

(Harilik) kortsleht (1p)

hobukastan (1p)

Piibeleht ehk maikelluke (1p)

(harilik) pihlakas (1p)

Allikas: (1p)